

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка**

ІНІІ інститут педагогіки і психології

Кафедра психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

спеціальність **053 "Психологія"**

освітня-програма/програми **Практична психологія першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти**

УХВАЛЕНО

Рішенням кафедри психології

Протокол №1 від 27 серпня 2020 року

Загальна інформація про дисципліну

Назва дисципліни	ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ
Викладач (-і)	Дворніченко Лариса Леонідівна
Профайл викладача (-ів)	https://psy.sspu.edu.ua/index.php/kafedra/sklad-kafedri/39-dvornichenko
Контактний тел.	050-604-92-79
E-mail:	laradvornichenko@gmail.com
Сторінка курсу в Moodle	https://dl.sspu.edu.ua/course/view.php?id=1259
Консультації	Консультації проводяться дистанційно

Анотація до дисципліни

Курс «Основи психологічного консультування» є обов'язковою дисципліною в процесі підготовки психологів.

Особливістю даного курсу є проведення частини практичних занять у формі тренінгу відпрацювання навичок консультування.

Курс «Основи психологічного консультування» ґрунтується на теоретичних передумовах таких дисциплін як «Психологія спілкування», «Основи психокорекції з практикумом», «Основи психотерапії», «Вікова психологія», «Психодіагностика», «Життєві кризи особистості», «Вступ до спеціальності», тощо.

Мета і завдання дисципліни

Мета даного курсу – забезпечити професійну компетентність практичних психологів у сфері підготовки та кваліфікованого проведення психологічного консультування.

Основними завданнями курсу є:

- Ознайомити студентів з сучасними теоретичними підходами до теорії та практики консультування;
- Висвітлити особливості консультативної взаємодії;
- Проаналізувати стратегії та тактики процесу консультативної допомоги, шляхи запобігання маніпулятивної взаємодії;
- Розкрити фактори що сприяють підвищенню ефективності консультативного процесу;
- Відпрацювати основні навички та психологічні прийоми якісної консультативної взаємодії.

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі професійної діяльності у галузі психології забезпечується наступними результатами навчання. Майбутні психологи консультанти зможуть:

- Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
- Скласти та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.
- Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
- Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
- Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
- Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

Формат дисципліни.

Обсяг дисципліни

Вид занять	Загальна кількість годин
лекції	12
практичні заняття/ семінарські /лабораторні/індивідуальні	14
консультації	2
самостійна робота	62

Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс навчання	Семестр	Кількість кредитів/годин	Кількість змістовних модулів	Форма контролю	Нормативна/вибіркова
2020	4	7	3	3	екзамен	нормативна

Результати навчання

Основні результати навчання, досягнення яких забезпечує дана дисципліна:

- Розуміння предмету, об'єкту, сутності та специфічних рис психологічного консультування;
- Володіння понятійно-термінологічним апаратом дисципліни;

- Знання етичні принципи, умови й чинники ефективного консультування;
- Вміння укладати нормативні документи, які пов'язані з професійною діяльністю;
- Бачення загальної структури консультативного процесу;
- Визначення локусу скарги і формулювання запиту клієнта;
- Володіння основними методами, техніками і прийомами психологічного консультування;
- Вміння аналізувати, ідентифікувати проблему клієнта та розробляти стратегію її вирішення ;
- Оцінювати показники ефективності консультативної роботи.

Тематичний план вивчення дисципліни.

Розділ 1. Психологічне консультування як професійна діяльність

Тема 1.1. Психологічне консультування як форма психологічної допомоги.

Тема 1.2. Деонтологічні принципи в консультативній роботі. Особливості консультативного контакту.

Тема 1.3. Становлення і розвиток психологічного консультування в історичному аспекті.

Тема 1.4. Роль та місце консультанта в консультуванні. Вимоги до психолога-консультанта.

Тема 1.5. Клієнт і його запит в консультативній роботі. Захисні механізми у процесі психологічного консультування.

Розділ 2. Характеристика процесу психологічного консультування.

Тема 2.1. Загальні вимоги до організації і проведення консультативної бесіди. Характеристика основних її етапів.

Тема 2.2. Технологія проведення консультативної бесіди.

Тема 2.3. Особливості застосування окремих прийомів і технік в психологічному консультуванні.

Розділ 3. Надання консультативної допомоги за окремими напрямками.

Тема 3.1. Консультативна допомога дорослим.

Тема 3.2. Консультування батьків за окремими проблемами пов'язаними з ускладненнями в психічному і особистісному розвитку дітей.

Тема 3.3. Сімейне консультування.

Тема 3.4. Особливості телефонного консультування.

Політика дисципліни

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Перескладання модулів відбувається із дозволу завідувача кафедри за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Академічна доброчесність

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення Кодексу академічної доброчесності [Кодекс академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка].

Політика щодо академічної доброчесності:

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб.

Надавати для оцінювання лише результати власної роботи.

Система оцінювання та вимоги

Для оцінки результатів навчання в курсі використовуються: екзамен.

Під час модульного контролю використовуються поточне оцінювання, експрес-тести, оцінка практичної діяльності (аналіз проблемних ситуацій, самоаналіз), презентації результатів виконаних завдань (аналіз кейсів).

Вид навчальної діяльності		бали
Модуль 1:	Відвідування лекцій, відповіді на семінарах	5
	Практичні заняття	10
	Модульна контрольна робота	10
Модуль 2	Відвідування лекцій, відповіді на семінарах	5
	Практичні заняття	10
	Модульна контрольна робота	10
Модуль 3	Відвідування лекцій, відповіді на семінарах	5

	Практичні заняття	10
	Модульна контрольна робота	10
Екзамен	Тестові завдання	25
Всього		100

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основні:

1. Айві Алан. Цілеспрямоване інтерв'ювання та консультування. К., 432с.
2. Алешина Ю.Е. Индивидуальное и семейное консультирование. М.: Независимая фирма «Класс», 2000. 208 с.
3. Васківська С.В. Технологія консультування. К.: Главник. 2005, 96с.
4. Васківська С.В. Основи психологічного консультування. К.: Четверта хвиля, 2004. 256с.
5. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика. М.: Независимая фирма «Класс», 2001. 336с.
6. Кочюнас Р. Основы психологического консультирования М.: Академический проект, 2000, - 240 с.
7. Титаренко Т.М. Кризове психологічне консультування. – К.: Главник, 2004.
8. Шнейдер Л.Б., Вольнова Г.В., Зыкова М.Н. Психологическое консультирование. – М., 2002

Додаткові:

1. Абрамова Г.С. Психологическое консультирование: Теория и опыт: Учебное пособие для студ. высших пед. учеб. заведений. М.: Изд. Центр «Академия», 2007. 240 с.
2. Айви А.Е., Айви М.Б., Саймэн-Даунинг Л. Психологическое консультирование и психотерапия. Методы, теории и техники: практическое руководство. М.: 2005. 356с.
3. Бьюдженталь Дж. Искусство психотерапевта. М. Корвет, 2015. 302с.
4. Гордон Хембли. Практика телефонного консультирования. Хрестоматия. Ростов-на-Дону. «Смысл», 2004. 462с
5. Гулина М.А. Основы индивидуального психологического консультирования. СПб., 2000. 272с.
6. Елизаров А.Н. Основы индивидуального и семейного психологического консультирования: Учебное пособие. М.: «Ось-89», 2003. 336с.
7. Етичний кодекс психолога// Практична психологія та соціальна робота 1998 №4, с.2-4.
8. Коттлер Дж., Браун Р. Психотерапевтическое консультирование. – СПб., 2001

9. Лидерс А.Г. Особенности позиции практического психолога по отношению к клиенту // Журнал практического психолога. – 1998, №9, с. 96 – 112.
10. Мэй Р. Искусство психологического консультирования /Пер. С англ. М.: Независимая фирма “Класс” 2002. 91с.
11. Основи психолого-управліпського консультивання: Навч. посіб. / За наук, ред. Л.М. Карамушки. К.: МАУП, 2002.136 с.
12. Психологическая помощь и консультирование в практической психологии /под ред. д-ра психол. наук, проф. М.К. Тутушкиной. Санкт-Петербург.: «Дидактика Плюс», 1999. 348 с.
13. Роджерс К. Консультирование и психотерапия. Новейшие подходы в области практической работы. М. Институт общегуманитарных исследований, 2015. 200 с.
14. Сатир В. Как строить себя и свою семью. М.: Педагогика-пресс, 1992. 192с.
15. Филип Бурнард. Тренинг навыков консультирования. – СПб.: Питер, 2002. 256 с.